

ظاهر مردم همان باطن مسئولان است

علی معنوی

یک

بزرگی گفته بود: ظاهر مردم همان باطن مسئولین است. به بیان دیگر، تجلی و انعکاس باطن نیک و بد مسئولین را می‌توان در کنش‌های گفتاری و رفتاری مردم دید. بسیاری از این گفته برآشفتند و حساب و کتاب خود از مردم جدا کردند و حمل ظاهر مردم بر باطن خود را برنتابیدند، زیرا در منطق الطیر عطار نیشابوری نخوانده بودند که:

در بر شیخی، سگی می‌شد پلید
شیخ ازان سگ هیچ دامن در نچید
سایلی گفت «ای بزرگ پاکباز
چون نکردی زین سگ آخر احتراز؟
گفت «این سگ ظاهری دارد پلید
هست آن در باطن من ناپدید
آن چه او را هست با ظاهر عیان
این گدا را هست در باطن نهان
چون درون من چو بیرون سگ است
چون گریزم زو که با من هم‌تگ است
ور پلیدی درونت اندکی ست
صد نجس بیشی که این قله یکی ست
گرچه اندک چیزت آمد بند راه

چه به کوهی بازمانی چه به کاه.»

دو

این مسئولین، خیلی وقت‌ها فراموش می‌کنند که الناس علی دین ملوکهم، فراموش می‌کنند که آنان تنها مرجع نیک‌صورتی / سیرتی مردم نیستند، بلکه منشاء زشت‌کرداری آنان نیز هستند، فراموش می‌کنند رطب‌خورده نمی‌تواند منع رطب کند، و فراموش می‌کنند که مسئولان به‌منزله‌ی قوای فکری بدن جامعه هستند، یعنی همان چشم و گوشند، عقل و هوشند، فطرت و فکرت که بدن را اداره می‌کنند، و همان‌گونه که در جریان رابطه‌ی روح و بدن، هر رازی که در روح پیدا باشد بدن عکس‌العمل نشان می‌دهد، بدن جامعه نیز، راز و رمزهای نهفته در باطن مسئولین را در خود انعکاس می‌دهد. بی‌تردید، این یک واقعیت اجتماعی است که معمولاً اقشار مختلف جامعه – غیر از دانشمندان و عالمان – به دلایل مختلف تأثیرپذیری بیش‌تری نسبت به عالمان و نخبگان دارند، و بدین سبب، همواره رفتار و کردار خود را با دلالت به نخبگان و مسئولین توجیه می‌کنند. قرآن کریم نیز به این مسئله اشاره دارد، آن‌جا که می‌فرماید: «و (در قیامت)، همه آن‌ها در برابر خدا ظاهر می‌شوند در این هنگام، ضعفا [دنباله‌روان نادان] به مستکبران (و رهبران گمراه) می‌گویند: «ما پیروان شما بودیم! آیا (اکنون که به‌خاطر پیروی از شما گرفتار مجازات الهی شده‌ایم)، شما حاضرید سهمی از عذاب الهی را بپذیرید و از ما بردارید؟». ... «به خاطر بیاور هنگامی را که در آتش دوزخ با هم محاجّه می‌کنند ضعیفان به مستکبران می‌گویند: «ما پیرو شما بودیم، آیا شما (امروز) سهمی از آتش را به‌جای ما پذیرا می‌شوید...؟!»!

سه

آن‌چه تردید در آن روا نیست این واقعیت است که در جوامعی هم‌چون جامعه‌ی ما بسیاری از توده‌های مردم تأثیری ژرف و گسترده از نخبگان و مسئولین خود می‌پذیرند تا جایی که واقعا می‌توان باطن مسئولین را در ظاهر مردم مورد تامل و تدقیق قرار داد. اگر امروز بسیاری از مردم ما نظم‌گریز و قانون‌پرهیز هستند، اگر برای نیل به منفعت و قدرت از بسیاری از اصول اخلاقی و ارزشی عبور می‌کنند، اگر حقوق یکدیگر را پاس نمی‌دارند، اگر جز در تخریب و تضعیف یکدیگر نمی‌کوشند، اگر تعهد کاری خود را از دست داده‌اند، و اگر... همه و همه نشان و نشانه‌ای از باطن مسئولین ما با خود همراه دارند.

